

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกนำไปสู่พัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย จนทำให้เกิดสภาพโลกที่ไร้พรมแดน (Globalization) การติดต่อสื่อสารกันระหว่างชนชาติต่างๆ และการแพร่กระจายข้อมูล ข่าวสาร จากซีกโลกหนึ่งไปยังอีกซีกโลกหนึ่ง สามารถดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว โดยการใช้ประโยชน์จากระบบสื่อสารโทรคมนาคมที่เชื่อมโยงแหล่งข้อมูลและระบบสารสนเทศ อย่างไรก็ตาม การสื่อสารไม่ว่าจะดำเนินไปโดยใช้ระบบใดหรือจะมีวัตถุประสงค์ประการใด จะไม่สามารถบรรลุผลที่ตั้งไว้ได้ ถ้าปราศจากเครื่องมือที่สำคัญ นั่นคือ "ภาษา"

ภาษาที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารกันมีมากมายหลายภาษา แต่ภาษาที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลายในยุคแห่งสังคมข่าวสารระหว่างคนต่างชาติต่างภาษา คือ "ภาษาอังกฤษ" ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่มีความจำเป็นและสำคัญที่บุคคลใช้ในการสื่อสารและเป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ จอห์น ไนสบิทท์ (John Naisbitt, 1994 : 26-27) ที่พบว่า ในปัจจุบันมีคนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ ภาษาที่สอง และภาษาต่างประเทศมากกว่า 1,000 ล้านคน นอกจากนี้ยังพบว่า 60% ของรายการวิทยุทั่วโลกเป็นภาษาอังกฤษ 86% ของการใช้โทรศัพท์ระหว่างประเทศเป็นภาษาอังกฤษ 70% ของการจำหน่ายของจดหมายทั่วโลกเป็นภาษาอังกฤษ และ 80% ของข้อมูลในคอมพิวเตอร์ทั่วโลกเป็นภาษาอังกฤษ

บทบาทของภาษาอังกฤษในฐานะภาษาสากลที่มีบุคคลใช้ในการติดต่อสื่อสารมากที่สุดดังกล่าวข้างต้น ทำให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกเห็นความสำคัญของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ รวมทั้งประเทศในแถบเอเชีย ดังที่ ไอริน โฮ (Irene Ho, 1997 : 12) ได้กล่าวว่า "ภาษาอังกฤษเป็นภาษาของชนชั้นระดับกลางสำหรับคนรุ่นใหม่ในแถบเอเชีย" ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนในการจัดระบบการศึกษาของแต่ละประเทศ

ในประเทศไทย ผลของการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี ทำให้ภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทยทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต โดยเฉพาะด้านการศึกษาที่พบว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่มีบทบาทสูงสุดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากวิวัฒนาการการจัดการศึกษาไทยเริ่มจากแผนการศึกษา พ.ศ.2450 ที่หลักสูตรมัธยมศึกษาสามัญได้

กำหนดให้มีการสอนภาษาอังกฤษกันอย่างจริงจัง (กระทรวงศึกษาธิการ , 2538) จนถึงปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการก็ยังตระหนักถึงความจำเป็นและเห็นความสำคัญของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของคนไทยในการติดต่อสื่อสารกับประเทศต่างๆ ทั่วโลก จึงได้กำหนดไว้ในหลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 ให้นักเรียนเริ่มเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นต้นไป เพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 12 ปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในการเข้าสู่สังคมและวัฒนธรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่ถูกต้องตามหลักภาษาและสถานการณ์ที่ใช้ (หลักสูตรภาษาอังกฤษ , 2539 : คำชี้แจง) นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษโดยถือเป็นวิชาบังคับในการสอบเข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าภาษาอังกฤษจะเป็นวิชาที่มีความสำคัญจนทำให้นักการศึกษาจำนวนมากได้ค้นคว้าวิจัยคิดหาวิธีและเทคนิคการสอน ตลอดจนการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาประกอบการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย รวมทั้งให้นักเรียนใช้เวลาในการเรียนภาษาอังกฤษในโรงเรียนจนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นระยะเวลาอย่างน้อยถึง 8 ปี และใช้เวลาเรียนไม่ต่ำกว่า 4-6 คาบต่อสัปดาห์ สิ่งเหล่านี้ น่าจะเป็นส่วนสนับสนุนให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี แต่ความจริงที่ปรากฏมิได้เป็นเช่นนั้น ดังจะเห็นได้จากผลการทดสอบคุณภาพการศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ปีการศึกษา 2538 ของกรมวิชาการ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทำคะแนนวิชาภาษาอังกฤษคิดเป็นค่าเฉลี่ยระดับประเทศได้ร้อยละ 34.74 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทำคะแนนวิชาภาษาอังกฤษคิดเป็นค่าเฉลี่ยระดับประเทศได้ร้อยละ 36.22 เมื่อพิจารณาการกระจายของนักเรียนตามลำดับคุณภาพ พบว่า ความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปรับปรุง (กรมวิชาการ , 2540 : 9 , 28) จากผลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนนั้น ได้มีนักการศึกษาและนักวิจัยทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติทำการศึกษามาเป็นระยะเวลาาน ดังเช่น เบนจามิน เอส บลูม (Benjamin S. Bloom , 1976) ศึกษาพบว่า มีตัวแปรที่สำคัญซึ่งเป็นเหตุและปัจจัยต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียน 3 ตัวแปร ได้แก่

1. ตัวแปรด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Entry Characteristics) ได้แก่ ความคิด ความเข้าใจ และความสามารถทางสติปัญญา
2. ตัวแปรด้านจิตใจ (Affective Entry Characteristics) ได้แก่ เจตคติ และแรงจูงใจ
3. ตัวแปรด้านคุณภาพการสอน (Quality of Instruction) ได้แก่ ลักษณะของผู้สอน สภาพภายในห้องเรียน และสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน

ตัวแปรดังกล่าวทำให้นักการศึกษาและนักวิจัยทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ
 ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาของนักเรียนให้สูงขึ้น โดยในอดีตนั้นงานวิจัยจะมุ่งเน้นศึกษาปัจจัย
 ด้านตัวผู้สอน อันได้แก่ ความสนใจของครู ทักษะของครู หรือความรู้ความสามารถของครู และใน
 ระยะต่อมาตั้งแต่ทศวรรษที่ 50 การศึกษาได้เปลี่ยนจุดมุ่งเน้นจากตัวผู้สอนมาเป็นวิธีการสอน (Jack C.
 Richards , 1990 : 4-13)

ในปัจจุบัน ตั้งแต่ช่วงปลายของทศวรรษที่ 80 จนถึงทศวรรษที่ 90 นักการศึกษาได้มุ่งเน้นมาให้
 ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้เรียน ดังเช่นที่ โรเบิร์ต ซี การ์ดเนอร์ และ ปีเตอร์ ดี
 แมคอินไทร์ (Robert C. Gardner and Peter D. MacIntyre , 1992 : 211-220 และ Robert C.
 Gardner and Peter D. MacIntyre , 1993 : 1-11) ทำการศึกษาและสรุปไว้ว่า ปัจจัยด้านตัวผู้เรียน
 ที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษา ประกอบไปด้วยตัวแปรที่สำคัญ 2 ด้าน คือ

1. ตัวแปรด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Variables) ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรย่อย
 3 ตัวแปร คือ เชาวน์ปัญญา (Intelligence) ความถนัด (Aptitude) และกลวิธีในการเรียนภาษา
 (Language Learning Strategies)

2. ตัวแปรด้านจิตใจ (Affective Variables) ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรย่อย คือ
 หันเหและแรงจูงใจ (Attitude and Motivation) ความวิตกกังวล (Anxiety) และความมั่นใจใน
 ตนเอง (Self-confidence)

นอกจากตัวแปรที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีตัวแปรที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาอีก
 1 ตัวแปร โดยมีนักการศึกษาและนักวิจัยได้ให้ความสนใจศึกษามาตั้งแต่ปี ค.ศ.1987 นั่นก็คือ ความเชื่อ
 เกี่ยวกับการเรียนภาษา (Beliefs about Language Learning) ซึ่งนำเสนอโดย อีเลน เค ฮอว์วิทซ์
 (Elaine K. Horwitz)

ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาตามแนวคิดที่ อีเลน เค ฮอว์วิทซ์ (Elaine K. Horwitz , 1987 :
 119-120) ได้นำเสนอไว้ ได้แก่ นักเรียนแต่ละคนมีความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาที่แตกต่างกัน ซึ่ง
 สิ่งเหล่านี้เป็นผลมาจากอิทธิพลของประสบการณ์ที่นักเรียนได้ประสบ หรือพื้นความรู้ทางด้านวัฒนธรรมของ
 นักเรียน ความแตกต่างของความเชื่อเหล่านี้จะเป็นผลนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียน การทุ่มเทให้กับ
 การเรียน และความพึงพอใจในการเรียนในชั้นเรียนที่แตกต่างกัน ยิ่งไปกว่านั้นความเชื่อเกี่ยวกับการ
 เรียนภาษาของผู้เรียนยังเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการใช้กลวิธีในการเรียนภาษา ทั้งนี้กลวิธีดังกล่าวอาจจะเป็น
 กลวิธีที่ผู้เรียนใช้ในห้องเรียน หรือนอกห้องเรียนซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการเรียนรู้ภาษา เพราะโอกาส
 ในการเรียนรู้ภาษานั้นมักเกิดภายนอกห้องเรียน โดยอยู่นอกเหนือขอบเขตการควบคุมดูแลของครูผู้สอน
 เป็นส่วนมาก ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนี้สอดคล้องกับ แอนนิตา แอล เวนด์ (Anita L. Wenden , 1987 :

103-114) ที่เชื่อว่า นักเรียนที่มีความเชื่อทางด้านการเรียนภาษาแตกต่างกัน จะนำไปสู่การใช้กลวิธีในการเรียนที่แตกต่างกัน ดังตัวอย่างเช่น นักเรียนที่มีความเชื่อว่าการเรียนภาษาอังกฤษให้ประสบผลสำเร็จจะต้องมุ่งเน้นความสำคัญของการใช้ภาษา (Use the Language) นักเรียนคนนั้นก็จะมีแนวโน้มจะใช้กลวิธีในการสื่อสาร (Communicative Strategy) เป็นประจำ ในทางตรงกันข้าม ถ้านักเรียนมุ่งเน้นความสำคัญของการเรียนเกี่ยวกับภาษา (Learning about the Language) นักเรียนผู้นั้นก็มีแนวโน้มจะใช้กลวิธีทางด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Strategy) และท้ายที่สุดกลวิธีที่เรียนดังกล่าวก็จะเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อการประสบความสำเร็จในการเรียนของนักเรียน

ในด้านคำจำกัดความของ ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษา อีเลน เค ฮอว์วิทซ์ (Elaine K. Horwitz, 1985 : 333) ได้สรุปความหมายไว้ว่า " ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษา เป็นความคิด (Ideas) ของผู้เรียนที่ได้ไตร่ตรองไว้ก่อนแล้วเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ทางด้านการเรียนภาษาว่า ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างไร และได้รับการสอนอย่างไร "

คอร์นิน แมนเทิล-บรอมลีย์ (Corinne Mantle-Bromley, 1995 : 373) ยังได้อธิบายเพิ่มเติมถึงความแตกต่างระหว่าง ความเชื่อ และทัศนคติ ซึ่งมีความสอดคล้องและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันว่า " ความเชื่อนั้นเป็นความรู้ความเข้าใจ (Cognition) เรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายทางทัศนคติ (Attitudinal Objects) ของบุคคล " ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนอาจจะยึดถือความเชื่อที่ว่า ชาวสเปนโดยส่วนมากเป็นคนยากจนและเป็นผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา ความเชื่อนี้นำไปสู่สาเหตุของการเกิดสิ่งที่ไปขัดขวางการเรียนรู้ภาษาสเปน ซึ่งมีผลกับทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียน ในขณะที่ทัศนคตินั้นเป็นความรู้สึก (Affect) และเป็นปฏิกิริยาทางด้านอารมณ์และการประเมินคุณค่าว่าชอบหรือไม่ชอบเป้าหมายทางทัศนคติ (Attitudinal Objects) ตัวอย่างเช่น ระดับความชอบหรือไม่ชอบเจ้าของภาษาที่ผู้เรียนกำลังเรียน

ในขณะที่นักจิตวิทยาสังคม ได้แก่ มาร์ติน ฟิชเบิน และไอเชค ไอเซน (Martin Fishbein and Icek Ajzen, 1975 ; Icek Ajzen and Martin Fishbein, 1980 อ้างถึงใน ชีระพร อุวรรณโน, 2533 : 438) ได้แยกความแตกต่างของทัศนคติและความเชื่อว่า ทัศนคติเป็นการประเมินเป้าหมาย (Object) ดี-เลว อย่างไร บุคคลสนับสนุนหรือต่อต้านเป้าหมายอย่างไร ในขณะที่ความเชื่อเป็นการพิจารณาถึงความน่าจะเป็นที่ได้รับอิทธิพลจากความรู้สึกส่วนตัว (Subjective Probability) ของบุคคลว่าเป้าหมายมีลักษณะอย่างไร และสัมพันธ์กับเป้าหมายอื่นอย่างไร เช่น การเชื่อว่ากับหลักฐานาวาณับรรมลีนุ์เป็นของประเทศไทย เป็นต้น ตามแนวคิดนี้ความเชื่อมีอิทธิพลต่อหรือเป็นตัวกำหนดทัศนคติและทัศนคติอาจมีผลป้อนกลับให้แก่ความเชื่อได้

คำอธิบายข้างต้นของคำว่า เป้าหมาย มีความหมายกว้าง แต่สรุปโดยรวมได้ว่าเป็นเป้าหมายทางจิต (Psychological Objects) ซึ่งหมายถึงอะไรก็ตามที่จิตของมนุษย์สามารถนึกถึงได้ เช่น บุคคล กลุ่มคน สถาบัน พฤติกรรม นโยบาย เหตุการณ์ เป็นต้น นอกจากนั้นเป้าหมายทางจิตอาจเป็นสิ่งที่มิตัวตน เช่น สวรรค์ หรือเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตน เช่น ประชาธิปไตย

สำหรับความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษานั้น อีเลน เค ฮอว์วิทซ์ (Elaine K. Horwitz, 1987 : 121-125) ได้จำแนกความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาไว้ใน แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษา (the Beliefs about Language Learning Instrument : BALLI) ที่ได้พัฒนาขึ้นในราวปี ค.ศ. 1987 ทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้

1. ความถนัดในการเรียนภาษาต่างประเทศ (Foreign Language Aptitude) เป็นความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถพิเศษของบุคคลที่ใช้สำหรับการเรียนภาษาต่างประเทศ และความเชื่อเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของบุคคลที่เรียนภาษาได้ประสบผลสำเร็จ
2. ความยากในการเรียนภาษา (The Difficulty of Language Learning) เป็นความเชื่อเกี่ยวกับความยากในการเรียนภาษาต่างประเทศทั้งในลักษณะทั่วไป (The General of Difficulty of Language Learning) และในลักษณะเฉพาะของแต่ละภาษาที่ผู้เรียนกำลังเรียน (The Specific Difficult of the Student's Particular Target Language)
3. ลักษณะการเรียนรู้ภาษา (The Nature of Language Learning) เป็นความเชื่อที่เกี่ยวกับกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ภาษา
4. กลวิธีการเรียนและการสื่อสาร (Learning and Communication Strategies) เป็นการกล่าวถึงความเชื่อด้านกลวิธีการเรียนและการสื่อสาร รวมไปถึงการนำไปสู่การปฏิบัติของผู้เรียน
5. แรงจูงใจ (Motivations) เป็นการกล่าวถึงแรงจูงใจในการเรียนที่ผู้เรียนมีอยู่ในปัจจุบัน

นอกจากตัวแปรด้านความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาแล้ว ยังมีตัวแปรอีกหนึ่งตัวที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการเรียนภาษาที่ส่งอย่างมาก นั่นก็คือ ความวิตกกังวล (Anxiety) ดังจะเห็นได้จากการที่นักวิจัยและนักทฤษฎีทางด้านภาษาที่สองได้ให้ความสนใจและตระหนักถึงมากเป็นระยะเวลานาน นอกจากนั้นครูและนักเรียนโดยทั่วไปก็ยังคงมีความรู้สึกว่า ความวิตกกังวลนั้นเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการเรียนภาษาที่สองอีกด้วย

งานวิจัยที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาที่มีความวิตกกังวลในระดับที่ต่ำนั้นสามารถทำคะแนนจากแบบสอบถามมาตรฐานในการวัดผลสัมฤทธิ์ความสามารถทางวิชาการได้ดีกว่าผู้เรียนที่มี

ความวิตกกังวลในระดับสูง นอกจากนั้นผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาที่มีความวิตกกังวลในระดับต่ำยังแสดงให้เห็นว่า มีผลการเรียนโดยเฉลี่ยที่สูงกว่าผู้เรียนที่มีความวิตกกังวลในระดับสูงเช่นกัน (John Daly , 1991 : 7) จากผลดังกล่าวทำให้นักการศึกษาบางคน เช่น เค ชาสเตียน (K. Chastian, 1975 อ้างถึงใน Thomas Scoovel , 1991 :18) ได้สรุปไว้ว่า อิทธิพลของความวิตกกังวลนั้น นับเป็นตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศได้ดีที่สุด

ความวิตกกังวลถือว่าเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาและความสามารถในการเรียนภาษา โดยมีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับความสามารถในการเรียนภาษาและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษา นั่นคือ เมื่อนักเรียนมีความวิตกกังวลในระดับสูง ความสามารถในการเรียนภาษาและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาก็จะอยู่ในระดับต่ำ (Dolly J. Young , 1992 : 159 , Madeline E. Ehrman & Rebecca L. Oxford ,1996 : 67-89) และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลกับความสามารถทางภาษาโดยแยกออกเป็นทักษะทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน พบว่านักเรียนจะมีระดับความวิตกกังวลในแต่ละทักษะแตกต่างกัน ดังเช่นงานวิจัยที่พบว่า นักเรียนมีความวิตกกังวลทางด้านทักษะการอ่านและเขียนน้อยกว่าทักษะฟังและพูด (Dolly J. Young , 1992 : 168)

โยชิโกะ ซะโตะ (Yoshiko Saito , 1996 : 239 - 251) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลและความสามารถในการเรียนภาษาของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศ พบว่า ความวิตกกังวลเป็นตัวแปรที่ดีที่สุดในการพยากรณ์ความสามารถในการเรียนภาษาของผู้เรียนในระดับกลาง (Intermediate) และระดับสูง (Advanced)

เมื่อพิจารณาตัวแปรด้านความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาและความวิตกกังวล อีเลน เค ฮอรวิทซ์ (Elaine K. Horwitz , 1991 : 20) ได้แสดงแนวคิดว่า ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาของนักเรียนบางอย่างนั้นสามารถก่อให้เกิดความวิตกกังวลขึ้นได้ ตัวอย่างเช่น นักเรียนที่มีความเชื่อว่าไม่ควรจะพูดภาษาต่างประเทศก็ไม่สามารถพูดได้อย่างถูกต้องและไม่ควรจะเดาความหมายของคำศัพท์ที่ไม่รู้ ความเชื่อเหล่านี้จะสร้างความวิตกกังวลให้แก่ นักเรียนเพราะในชั้นเรียนทางภาษานั้นนักเรียนจะถูกคาดหวังให้มีการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศก่อนที่นักเรียนจะคิดว่าตนเองมีความคล่องแคล่วและความสามารถเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับ ดอลลี่ เจ ยังก์ (Dolly J. Young , 1991 : 426-436) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยที่สำคัญ 6 ประการที่มีผลต่อความวิตกกังวลในการเรียนภาษาต่างประเทศ ซึ่งหนึ่งในนั้นก็คือความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษา

ซูซาน นาร์ชิล ทูทท์ (Susan Narocille Truitt , 1996 : 2165) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลและความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษา พบว่า มีความเชื่อเกี่ยวกับการเรียน

ภาษา 2 ด้าน นั่นคือ ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาด้านความยากในการเรียนภาษา และด้านความมั่นใจตนเองในการพูดที่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในภาษาต่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญ

มวง จู เซเรซา โอ (Myung-Joo Theresa Oh , 1996 : 3858) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลและความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาของนักเรียนชาวอเมริกันที่เรียนภาษาญี่ปุ่น พบว่าความเชื่อทางด้านแรงจูงใจเกี่ยวกับการเรียนภาษาและความเห็นคุณค่าในตัวเองภาษาญี่ปุ่นนั้น มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลอย่างมีนัยสำคัญ

ความวิตกกังวล เป็นความรู้สึกของภาวะจิตที่เกิดความตึงเครียด (Tension) กังวล (Worry) ประหม่า (Nervousness) และหวาดหวั่น (Apprehension) ซึ่งสัมพันธ์กับการตื่นตัวของระบบประสาทอย่างอัตโนมัติ สำหรับความวิตกกังวลในการเรียนภาษาต่างประเทศ (Foreign Language Anxiety) นั้น นับเป็นความวิตกกังวลประเภทหนึ่งซึ่งถูกจำกัดอยู่เฉพาะภายในสถานการณ์ของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเท่านั้น

ปีเตอร์ ดี แมคอินไทร์ และ โรเบิร์ต ซี การ์ดเนอร์ (Peter D. MacIntyre and Robert C. Gardner , 1994b : 284) ได้ให้ความหมายของคำว่า "ความวิตกกังวลในการเรียนภาษาต่างประเทศ" ไว้ว่าเป็นความรู้สึกถึงความตึงเครียดและความหวาดหวั่นที่เชื่อมโยงอย่างเฉพาะเจาะจงกับบริบทของการเรียนภาษาที่สอง ซึ่งรวมทั้ง การฟัง การพูด และการเรียนรู้

สำหรับแนวทางในการศึกษาความวิตกกังวลในการเรียนภาษาต่างประเทศนั้น ปีเตอร์ ดี แมคอินไทร์ และ โรเบิร์ต ซี การ์ดเนอร์ (Peter D. MacIntyre and Robert C. Gardner , 1994b : 286-287) มุ่งศึกษาความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นของการเรียนรู้ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้น คือ

1. ขั้นของการรับข้อมูล (Input Stage) เป็นการอธิบายถึงประสบการณ์ของผู้เรียนในการรับความรู้สึก ในขณะที่ได้รับข้อมูลทางภาษาในช่วงเวลาที่กำหนด
2. ขั้นของกระบวนการทำความเข้าใจกับข้อมูล (Processing Stage) เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการด้านความรู้สึกความเข้าใจของผู้เรียนที่จะทำการรวบรวม สะสม และรับข้อมูลที่มีอยู่
3. ขั้นของการแสดงออกทางภาษา (Output Stage) เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับผลที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนรู้

นอกจากแนวคิดของ ปีเตอร์ ดี แมคอินไทร์ และ โรเบิร์ต ซี การ์ดเนอร์ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น อีเลน เค ฮอว์วิทซ์ (Elaine K. Horwitz , 1991 : 31 , 1986 : 127 - 128) ยังได้นำเสนอทฤษฎีที่แตกต่างออกไป โดย ฮอว์วิทซ์ เสนอว่า ความวิตกกังวลในการเรียนภาษาต่างประเทศเป็นผลจากการผสม

ผลสัมฤทธิ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง ความเชื่อ ความรู้สึก ที่มีลักษณะเฉพาะและสัมพันธ์กับการเรียนรู้ภาษาในชั้นเรียน ความวิตกกังวลในการเรียนภาษาต่างประเทศเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับบริบททางด้านสังคม (Social Context) และบริบททางด้านวิชาการ (Academic Context) ดังนั้นความวิตกกังวลในการเรียนภาษาต่างประเทศจึงมีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวล 3 ประเภท คือ

1. ความวิตกกังวลทางการสื่อสาร (Communication Apprehension) หมายถึง ระดับความกลัวและความวิตกกังวลของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารกับบุคคลอื่น ซึ่งการสื่อสารนั้นอาจจะเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่เป็นจริง (Real Communication) หรือสถานการณ์ที่คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า (Anticipated Communication)
2. ความวิตกกังวลในการทดสอบ (Test Anxiety) หมายถึง แนวโน้มที่บุคคลจะรู้สึกตื่นตกใจกับผลของความสามารถที่แสดงออกมาได้อย่างไม่เพียงพอในสถานการณ์ที่มีการประเมินผล
3. ความวิตกกังวลที่จะถูกประเมินผลในเชิงลบ (Fear of Negative Evaluation) หมายถึง ความหวาดกลัวเกี่ยวกับการถูกผู้อื่นประเมินผลตนเองในเชิงลบ และการคาดการณ์ว่าผู้อื่นจะประเมินตนเองในทางไม่ดี

นอกจากความวิตกกังวลในการเรียนภาษาต่างประเทศอันประกอบด้วย ความวิตกกังวลทางการสื่อสาร ความวิตกกังวลในการทดสอบ และความวิตกกังวลที่จะถูกประเมินผลในเชิงลบแล้ว ความวิตกกังวลในการเรียนภาษาต่างประเทศนั้นยังเป็นศูนย์รวมของการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง (Self-perceptions) ความเชื่อ (Beliefs) ความรู้สึก (Feelings) และพฤติกรรม (Behaviors) จากแนวคิดดังกล่าวนี้ จึงทำให้ อีเลน เค ฮอรวิทซ์ (Eliane K. Horwitz , 1986 : 129 - 130) สร้างแบบวัดความวิตกกังวล ซึ่งมีชื่อว่า Foreign Language Classroom Anxiety Scale (FLCAS) ขึ้นในปี ค.ศ.1983 ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 33 ข้อ ซึ่งนับเป็นแบบวัดความวิตกกังวลที่มีความเฉพาะทางด้านการศึกษาภาษาต่างประเทศเป็นฉบับแรก และนับเป็นแบบวัดที่มีนักศึกษานำมาใช้อย่างแพร่หลายในเวลาต่อมา

ยูกิ โอตา (Yukie Aida , 1994 : 159-162) เป็นนักการศึกษาอีกผู้หนึ่งที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับความวิตกกังวลในการเรียนภาษาต่างประเทศ โดยนำแนวคิดของ อีเลน เค ฮอรวิทซ์ (Eliane K. Horwitz , 1991) มาทำการศึกษาและได้จัดแบ่งความวิตกกังวลใหม่เป็น 5 ด้าน คือ

- ด้านที่ 1 คือ ความวิตกกังวลด้านการสื่อสาร และความวิตกกังวลด้านการถูกประเมินผลในเชิงลบ
- ด้านที่ 2 คือ ความวิตกกังวลด้านความล้มเหลวในชั้นเรียน
- ด้านที่ 3 คือ ความวิตกกังวลด้านการพูดกับเจ้าของภาษา
- ด้านที่ 4 คือ ทัศนคติในแง่ลบที่มีต่อชั้นเรียนภาษาต่างประเทศ
- ด้านที่ 5 คือ ด้านอื่นๆ เป็นด้านที่ไม่ได้ถูกกำหนดใน 4 ด้านที่ได้กล่าวมาข้างต้น

แนวคิดและผลการศึกษาวิจัยของนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทั้งหลายที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษา (Beliefs about Language Learning) และความวิตกกังวลในการเรียนภาษาต่างประเทศ (Foreign Language Anxiety) มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และที่สำคัญที่สุดคือ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเรียนภาษา ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษ ความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร เนื่องจากผู้เรียนในระดับนี้ได้เรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นระยะเวลาที่นานพอสมควร และมีคุณภาพสูงพอที่จะพิจารณาตอบแบบสำรวจได้ถูกต้องเหมาะสมตามความเป็นจริง ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นแนวทางแก่ผู้สอน ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องต่างๆ ในการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาที่ถูกต้อง และลดความวิตกกังวลของผู้เรียน เพื่อให้ประสิทธิภาพในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ ความวิตกกังวล และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. สร้างสมการทำนายผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยใช้ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษและความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นตัวทำนาย

สมมติฐานการวิจัย

จากงานวิจัยของ จี เพียว พาร์ค (Gi-Pyo Park, 1995 : 2102) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีในการเรียนภาษา ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษา และความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษา กลวิธีในการเรียนภาษา และความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

จากงานวิจัยของ ซูซาน นาร์ซิล ทูทท์ (Susan Narcosille Truitt, 1996 : 2166) ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลและความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษา พบว่า มีความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษา 2 ด้าน นั่นคือ ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาด้านความยากในการเรียนภาษาและความมั่นใจตนเองในการพูด มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการเรียนภาษาต่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญ

จากงานวิจัยของ โยชิโกะ ซะโตะ (Yoshiko Saito , 1996 : 239 - 251) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลและความสามารถในการเรียนภาษาของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศ พบว่า ความวิตกกังวลเป็นตัวแปรที่ดีที่สุดในการพยากรณ์ความสามารถในการเรียนภาษาของผู้เรียนในระดับกลาง (Intermediate) และระดับสูง (Advanced)

จากงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ไว้ว่า

1. ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษ และความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษ ความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษ สามารถร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้

ขอบเขตในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. ตัวแปรที่ต้องการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่
  - 2.1 ตัวแปรอิสระ คือ
    - 2.1.1 ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษ
    - 2.1.2 ความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษ
  - 2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษ หมายถึง ความคิด (Ideas) ของผู้เรียนที่ได้ไตร่ตรองไว้ก่อนแล้ว เกี่ยวกับความยาก ความถนัด ลักษณะการเรียนรู้ กลวิธีการเรียนและการสื่อสาร และแรงจูงใจทางด้านการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้วัดได้จากคะแนนในการทำแบบสำรวจความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน ที่ผู้วิจัยดัดแปลงจากแบบวัดของ อีเลน เค ฮอรวิทซ์ (Elaine K. Horwitz , 1987 : 127-128) ซึ่งประกอบด้วยความเชื่อด้านต่างๆ 5 ด้าน คือ

1.1 ความถนัดในการเรียนภาษาอังกฤษ (The English Language Aptitude) เป็นความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถพิเศษของบุคคลที่ใช้สำหรับการเรียนภาษาอังกฤษ และความเชื่อเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของบุคคลที่เรียนภาษาอังกฤษได้ประสบผลสำเร็จ

1.2 ความยากในการเรียนภาษาอังกฤษ (The Difficulty of the English Language Learning) เป็นความเชื่อเกี่ยวกับความยากในการเรียนภาษาอังกฤษทั้งที่เป็นความยากในลักษณะทั่วไปที่เกิดขึ้นจากการเรียนภาษา (The General of Difficulty of Language Learning) และในลักษณะเฉพาะของภาษาอังกฤษ (The Specific Difficult of English)

1.3 ลักษณะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ (The Nature of the English Language Learning) เป็นความเชื่อที่เกี่ยวกับกระบวนการในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

1.4 กลวิธีการเรียนและการสื่อสารภาษาอังกฤษ (Learning and Communication Strategies) เป็นการกล่าวถึงความเชื่อด้านกลวิธีการเรียนและการสื่อสารภาษาอังกฤษ รวมไปถึงการนำไปสู่การปฏิบัติของผู้เรียน

1.5 แรงจูงใจ (Motivations) เป็นการกล่าวถึงความเชื่อด้านแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษที่ผู้เรียนมีอยู่ในปัจจุบัน

2. ความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษ เป็นการแสดงความรู้สึกของสภาวะจิตที่เกิดความตึงเครียด ความหวาดหวั่น ความหวาดกลัว ความกังวล ความสับสน ความมัววุ่นใจ ความประหม่า ความอับอาย และความลำบากใจของผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งความวิตกกังวลดังกล่าววัดได้จากคะแนนในการทำแบบสำรวจความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษที่ ผู้วิจัยดัดแปลงจากแบบวัดตามแนวคิดของ อีเลน เค ฮอว์วิทซ์ (Elaine K. Horwitz , 1991 : 27-31) และ ยูกิ ไอดา (Yukie Aida , 1994 : 159-162) ซึ่งประกอบด้วยความวิตกกังวลด้านต่างๆ 5 ด้าน คือ

2.1 ความวิตกกังวลด้านการสื่อสาร เป็นความวิตกกังวลของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารกับบุคคลอื่น ซึ่งการสื่อสารนั้นอาจจะเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่เป็นจริง (Real Communication) หรือสถานการณ์ที่คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า (Anticipated Communication)

2.2 ความวิตกกังวลด้านการถูกประเมินในเชิงลบ เป็นความวิตกกังวลว่าผู้อื่นจะประเมินตนเองในเชิงลบ และการคาดการณ์ว่าผู้อื่นจะประเมินตนเองในทางไม่ดี

2.3 ความวิตกกังวลด้านความล้มเหลวในชั้นเรียน เป็นความวิตกกังวลว่าตนเองจะประสบความล้มเหลวในการเรียนภาษาต่างประเทศ

2.4 ความวิตกกังวลด้านการสอบ เป็นความวิตกกังวลของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่มีการประเมินผล ผู้เรียนจะมีความวิตกกังวลกับความล้มเหลว อันเนื่องมาจากกังวลว่าการแสดงออกทางภาษาของตนเองจะทำได้ไม่ดี

2.5 ความวิตกกังวลด้านกระบวนการทำความเข้าใจข้อมูล เป็นความวิตกกังวลอันเนื่องมาจากความไม่เข้าใจของผู้เรียนที่มีต่อข้อมูลนำเข้าที่ได้รับ

3. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษ หมายถึง ผลการเรียนรู้ในวิชาภาษาอังกฤษหลักของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งวัดได้จากคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. เป็นแนวทางสำหรับครูภาษาอังกฤษในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาที่ถูกต้องและช่วยลดความวิตกกังวลของผู้เรียน
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรและหนังสือเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ในการปรับปรุงหลักสูตรและหนังสือเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาที่ถูกต้อง
3. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาและความวิตกกังวลต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย